

I

Louis Creed, die als driejarige zijn vader had verloren en nooit een grootvader had gekend, had niet verwacht een vader te vinden toen hij op middelbare leeftijd raakte. Maar dat gebeurde nu juist wel... ofschoon hij die man zijn vriend noemde, wat een volwassene nu eenmaal doet als hij betrekkelijk laat in zijn leven de man ontmoet die zijn vader had moeten zijn. Hij leerde de man kennen op de avond waarop hij en zijn vrouw en zijn beide kinderen het grote witte houten huis in Ludlow betrokken. Winston Churchill verhuisde met hen mee. Church was de kat van zijn dochter Eileen. De huisvestingscommissie van de universiteit was niet erg actief geweest; het zoeken naar een huis binnen pendelafstand van de universiteit had aan zijn zenuwen gevreten. Tegen de tijd dat ze de plek naderden waar volgens hem het huis moest staan – *alle herkenningpunten kloppen... zoals de astrologische tekenen de avond voor Caesar werd vermoord*, dacht Louis somber – waren ze allemaal moe en gespannen en prikkelbaar. Gage kreeg tanden en dreinde vrijwel doorlopend. Hij weigerde te slapen, hoe lang Rachel ook voor hem zong. Ze gaf hem de borst, ofschoon het zijn tijd nog niet was. Gage kende zijn voedingsschema even goed als zij – misschien wel beter – en beet haar meteen met zijn nieuwe tanden. Rachel, nog een beetje onzeker over de verhuizing van Chicago, waar ze haar hele leven had gewoond, naar Maine, begon te huilen. Eileen deed dadelijk met haar mee. Achter in de stationcar liep Church nog altijd rusteloos rond, net als de afgelopen drie dagen die ze nodig hadden gehad om vanuit Chicago naar hier te rijden. Zijn miauwen vanuit de reismand was erg geweest, maar zijn voortdurende struinen nadat ze door de knieën waren gegaan en hem hadden losgelaten achter in de wagen, was helemaal zenuwslopend geweest.

Louis zou eigenlijk ook wel willen huilen. Hij kreeg opeens een wilde, maar niet onaantrekkelijke inval: hij kon voorstellen terug te rijden naar Bangor om een hapje te eten voor de verhuiswagen kwam, en zodra zijn vrouw en twee kinderen waren uitgestapt zou hij het gaspedaal intrappen en wegrijden zonder zelfs maar om te kijken, gas op de plank, zodat de zware viercilindermotor van de wagen benzine zoop. Naar het zuiden zou hij rijden, helemaal tot aan Orlando in Florida, waar hij onder een nieuwe naam bij Disney World werk zou zoeken als dokter. Maar voordat hij de autosnelweg opreed – de brede oude 95 zuidwaarts – zou hij in de berm stoppen en die rotkat eruit smijten.

Ze sloegen de laatste hoek om en daar stond het huis dat hij als enige eerder had gezien. Hij had het vliegtuig genomen en alle zeven woningen bekeken die ze van foto's hadden geselecteerd zodra hij zeker was van zijn benoeming aan de universiteit van Maine, en dit had hij uitgezocht: een groot oud huis in de koloniale stijl van New England (maar wel opnieuw betimmerd en geïsoleerd; de stookkosten – hoewel hoog genoeg – gingen hun financiële draagkracht niet te boven), drie grote kamers beneden, boven nog eens vier, een lange schuur die later verbouwd zou kunnen worden tot extra kamers – en het geheel omgeven door een uitgestrekt gazon, zelfs in die augustushitte weelderig groen.

Achter het huis lag een flink grasveld waar de kinderen konden spelen, en achter dat veld waren bossen, die zich haast eindeloos uitstrekten. Het terrein grensde aan staatsgrond had de makelaar verteld, en er zou in de nabije toekomst niet gebouwd worden. De overlevenden van de Micmac-indianenstam hadden rechten doen gelden op meer dan drieduizend hectare grond in Ludlow en de plaatsen ten oosten daarvan, en de ingewikkelde procesvoering daarover, waarbij zowel de federale regering als die van de staat betrokken waren, zou zich tot in de volgende eeuw kunnen uitstrekken.

Rachel huilde opeens niet meer. Ze ging rechtop zitten. 'Is dat...'

'Dat is het,' zei Louis. Hij was wat bezorgd – nee, hij was bang. In feite was hij *doodsbang*. Voor dit huis had hij hun leven voor twaalf jaar met een hypotheek belast; die zou pas zijn afbetaald als Eileen zeventien was.

Hij slikte.

‘Wat vind je ervan?’

‘Ik vind het *beeldschoon*,’ zei Rachel en daarmee viel een zware last van zijn schouders. Ze deed niet alsof, zag hij; dat bleek uit de manier waarop ze ernaar keek toen ze de geasfalteerde oprit op draaiden die doorliep naar de schuur aan de achterkant, uit haar blik die langs de lege ramen vloog, haar gedachten al druk bezig met gordijnen, kastpapier en god mocht weten wat nog meer. ‘Pa-pa?’ zei Ellie van de achterbank. Zij hilde ook niet meer. Zelfs Gage was opgehouden met dreinen. Louis genoot van de stilte.

‘Wat is er, lieverd?’

Haar ogen, bruin onder vrij donkerblond haar in de achteruitkijkspiegel, namen ook huis, gazon, dak van een ander huis links in de verte op en keken naar het ruime veld, dat zich tot aan de bossen uitstreckte.

‘Is dit ons huis?’

‘Dat gaat het worden, schat,’ zei hij.

‘*Hoera!*’ toeterde ze in zijn oren. En Louis, die zich soms hevige aan Ellie kon ergeren, besloot dat het hem een zorg zou zijn als hij Disney World in Orlando nooit zou aanschouwen.

Hij parkeerde voor de schuur en zette de motor van de wagen af. Het metaal tikte. In de stilte, die heel intens leek na Chicago en de herrie van State Street en de Loop, zong een vogel welluidend in de late namiddag.

‘Thuis,’ zei Rachel zacht, nog steeds naar het huis kijkend.

‘Thuis,’ zei Gage op haar schoot voldaan.

Louis en Rachel keken elkaar aan. In de achteruitkijkspiegel sperde Eileen haar ogen open.

‘Heb je...’

‘Heeft hij...’

‘Was dat...’

Ze praatten alle drie tegelijk en schoten in de lach. Gage schonk er geen aandacht aan; hij bleef gewoon op zijn duim zuigen. Hij kon al haast een maand ‘ma’ zeggen en had een paar pogingen gedaan voor iets wat ‘paaa’ had kunnen zijn, maar misschien wilde Louis dat er alleen maar graag in horen.

Maar dit was, door toeval of nabootsing, een echt woord geweest. Thuis.

Louis trok Gage van de schoot van zijn vrouw en knuffelde hem. En zo kwamen ze in Ludlow aan.

2

In Louis Creeds herinnering behield dat ene moment een magisch karakter – deels misschien omdat het werkelijk magisch *was*, maar grotendeels doordat de rest van de avond zo onthutsend was. De volgende drie uren was er sprake van rust noch magie. Louis had de huissleutels netjes opgeborgen (hij was een nette methodische man, die Louis Creed) in een kleine gele envelop, waarop hij had geschreven ‘Huis Ludlow – sleutels ontvangen 29 juni’. Hij had de sleutels in het dashboardkastje van de Fairlane gelegd. Dat wist hij absoluut zeker. En nu waren ze daar niet meer. Terwijl hij ernaar zocht en steeds geprikkelder raakte, hees Rachel Gage op haar heup en volgde Eileen naar de boom in het veld. Hij zocht voor de derde keer onder de stoelen, toen zijn dochter gilde en begon te huilen.

‘Louis!’ riep Rachel. ‘Ze heeft zich bezeerd!’

Eileen was van de autobandschommel gevallen en met haar knie op een steen terechtgekomen. Het was een ondiepe wond, maar ze krijste alsof haar hele been eraf was, dacht Louis een beetje on aardig. Hij keek even naar het huis aan de overkant van de weg, waar licht brandde.

‘Rustig maar, Ellie,’ zei hij. ‘Zo is het mooi genoeg geweest. De mensen aan de overkant zullen nog denken dat er iemand vermoord wordt.’

‘Maar het doet pijn!’

Louis vocht tegen zijn opkomende drift en liep zwijgend terug naar de wagen. De sleutels waren zoek, maar het eerstehulp trommeltje stond nog in het dashboardkastje. Hij pakte het. Zodra Ellie het zag begon ze nog harder te schreeuwen.

‘Nee! Niet dat prikkende spul! Ik wil dat prikspul niet, papa! Nee...’

‘Eileen, het is maar mercurochroom, dat prikt niet...’

‘Wees een grote meid,’ zei Rachel. ‘Het is maar...’

‘Nee – nee – nee – nee – nee...’

‘En nu ophouden of je kont gaat prikken,’ zei Louis.

‘Ze is moe, Lou,’ zei Rachel zacht.

‘Ja, dat gevoel ken ik. Hou haar been gestrekt.’

Rachel legde Gage neer en greep Eileens been. Louis stipte het aan met mercurochroom, ondanks haar steeds luider wordend hysterisch gekrijs.

‘Er kwam daarnet iemand de veranda van dat huis aan de overkant op,’ zei Rachel. Ze tilde Gage op. Hij begon weg te kruipen door het gras.

‘Fantastisch,’ mompelde Louis.

‘Lou, zij is...’

‘Moe, weet ik.’ Hij schroefde de dop op de mercurochroom en keek zijn dochter nijdig aan. ‘Ziezo. En het deed beslist geen pijn. Kop dicht, Ellie.’

‘Wetwaar! Het doet wel pijn. Het...’

Zijn hand jeukte en hij kneep stijf in zijn eigen been.

‘Heb je de sleutels?’ vroeg Rachel.

‘Nog niet,’ zei Louis, klapte de verbandtrommel dicht en stond op. ‘Ik zal...’

Gage begon te gillen. Het was geen dreinen of huilen, maar echt gillen. Hij spartelde in Rachels armen.

‘Wat heeft hij?’ riep Rachel en gaf haast automatisch het kind aan Louis over. Dat was, dacht hij, een van de voordelen van een huwelijk met een arts – je kon de zorg voor het kind aan je man overdragen als het op sterven na dood leek. ‘Louis! Wat is er...’ Het kind greep naar zijn hals en schreeuwde onbeheerst. Louis draaide hem om en zag een vervaarlijke witte bult opkomen aan de zijkant van Gages hals. En er zat ook iets op het schouderbandje van zijn truitje, iets pluizigs dat zich flauw bewoog.

Eileen, die net een beetje tot bedaren was gekomen, begon weer te krijsen: ‘Een bij! Een bij! Een BIJ!’ Ze sprong achteruit, strui-

kelde over dezelfde omhoogstekende steen waarop ze al eerder was gevallen, kwam hard op haar achterste terecht en begon weer te huilen van pijn, schrik en angst.

Ik word gek, dacht Louis. Stapelgek!

‘Doe iets, Louis! Kun je er niets aan doen?’

‘Die angel moet eruit,’ zei een lijzige stem achter hen. ‘Daar gaat het om. Trek de angel eruit en doe er wat soda op. Bult trekt weg.’ De stem had zo’n zwaar oostelijk accent dat de woorden niet direct tot het vermoeide verwarde brein van Louis doordrongen. Hij keerde zich om en zag een oude man van een jaar of zeventig – een heel krasse zeventiger – op het gras staan. Hij droeg een tuinbroek en een blauw katoenen overhemd, zodat zijn hals met dikke plooien en rimpels zichtbaar was. Zijn gezicht was verweerd en hij rookte een sigaret zonder filter. Zodra Louis hem aankeek, kneepte de oude man de sigaret tussen duim en wijsvinger uit en stopte hem keurig in zijn zak. Hij stak beide handen uit en lachte met scheve mond... een lachje dat Louis meteen sympathiek vond – en hij was geen man die vreemden gauw ‘aardig’ noemde.

‘Ik hoef u het vak toch niet te leren, dokter,’ zei de man. En dat was de kennismaking tussen Louis en Judson Crandall, de man die zijn vader had moeten zijn.

3

Hij had hen van de overkant zien aankomen en was de weg overgestoken om te zien of hij kon helpen toen ze een beetje ‘in verlegenheid raakten’, zoals hij het uitdrukte.

Terwijl Louis het kind tegen zijn schouder hield, kwam Crandall naast hem staan, keek naar de zwelling in Gages hals en stak zijn grove, vergroeide hand uit. Rachel deed haar mond al open om te protesteren – die hand leek zo verschrikkelijk lomp en haast even groot als het hoofd van Gage – maar voordat ze een woord

kon zeggen hadden de vingers van de man een snelle beweging gemaakt, vlug en behendig als van iemand die kaarten over zijn knokkels laat glijden of munten in het niets weggoocht. En de engel lag in zijn handpalm.

‘Een flinke,’ was zijn commentaar. ‘Geen hoofdprijs, maar goed voor een eervolle vermelding, zou ik zeggen.’ Louis barstte in lachen uit.

Crandall keek hem aan met dat scheve lachje en zei: ‘Ja ja, een kanjer, hè?’

‘Wat zei hij, mammi?’ vroeg Eileen en toen begon Rachel ook te schateren. Het was natuurlijk verschrikkelijk onbeleefd, maar om een of andere reden gaf het niet. Crandall haalde een pakje Chesterfield King tevoorschijn, stak een sigaret in zijn gegroefde mondhoek, knikte hen hartelijk toe – zelfs Gage kraaide nu, ondanks de nog steeds zwellende bijensteek – en streek een houten lucifer af langs zijn duimnagel. *Oude mensen kennen van die trucs*, dacht Louis. *Kleine trucs, maar er zijn mooie bij.*

Hij hield op met lachen en stak de hand uit die het achterste van Gage niet steunde – een drijfmat achterste. ‘Prettig u te leren kennen, meneer...’

‘Jud Crandall,’ zei de man en drukte zijn hand. ‘U bent zeker de dokter.’

‘Ja. Louis Creed. Dit is mijn vrouw Rachel, mijn dochter Eileen en het knaapje met de bijensteek is Gage.’

‘Aangenaam om met jullie allemaal kennis te maken.’

‘Ik wilde niet gaan lachen... ik bedoel, *wij* wilden niet gaan lachen... maar ja, we zijn een beetje... een beetje moe.’ Daardoor – doordat hij de situatie zo luchtig voorstelde – moest hij weer grinniken. Hij voelde zich totaal uitgeput.

Crandall knikte. ‘Natuurlijk zijn jullie moe,’ zei hij met zijn zware accent. Hij keek Rachel aan. ‘Breng die kleine jongen en uw dochter maar een ogenblikje naar binnen, mevrouw Creed. We zullen wat soda op een waslap doen, dat koelt die bult af. Mijn vrouw wil jullie ook graag leren kennen. Ze komt de deur haast niet meer uit. Haar reumatiek is er de laatste twee, drie jaren niet beter op geworden.’

Rachel keek Louis aan, die knikte.

‘Dat is erg aardig van u, meneer Crandall.’

‘O, noem mij maar gewoon Jud,’ zei hij.

Opeens klonk er luid getoeter, een motor werd teruggeschakeld en een grote blauwe verhuiswagen sloeg hotsend de oprit op.

‘O christus, en ik weet niet waar de sleutels zijn,’ zei Louis.

‘Maakt niet uit,’ zei Crandall. ‘Ik heb een stel. Die hebben meneer en mevrouw Cleveland – die hier voor u woonden – me eens gegeven, zo’n veertien, vijftien jaar geleden, geloof ik. Die hebben hier lang gewoond. Joan Cleveland was de beste vriendin van mijn vrouw. Ze is twee jaar geleden gestorven. Bill is naar zo’n bejaardenflat in Orrington gegaan. Ik zal ze even halen. Ze zijn nu toch van u.’

‘U bent erg aardig, meneer Crandall,’ zei Rachel.

‘Het is de moeite niet,’ zei hij. ‘Ik vind het fijn weer jongelui om me heen te hebben.’ Met enige inspanning kon Rachel zijn dialect verstaan. ‘Maar pas goed op de kinderen, mevrouw Creed. Er komen heel wat zware vrachtauto’s langs deze weg.’

Portieren werden dichtgeslagen; de verhuizers die uit de cabine waren gesprongen, kwamen naar hen toe.

Ellie was een eindje weggelopen en vroeg opeens: ‘Papa, wat is dat?’

Louis, die de verhuizers tegemoet liep, keek om. Aan de rand van het veld, waar het gazon ophield en het hoge wilde gras opschoot, was een goed onderhouden pad van meer dan een meter breed. Het liep tegen de heuvel op, maakte een bocht door laag struikgewas en verdween bij een groepje berken uit het gezicht.

‘Lijkt me een of ander pad,’ zei Louis.

‘Dat is het ook,’ zei Crandall, lachend. ‘Daar vertel ik je later meer van, meidje. Ga je nu mee, dan kunnen we je kleine broertje helpen.’

‘Goed,’ zei Ellie en voegde er met een zekere twijfel aan toe: ‘Soda, prikt dat ook?’

Crandall kwam de sleutels brengen, maar inmiddels had Louis de zijne al gevonden. Er zat een spleet boven in het dashboardkastje en het envelopje was tussen de bedrading terechtgekomen. Hij peuterde het eruit en liet de verhuizers binnen. Crandall gaf hem het reservestel. Ze zaten in een oud, haveloos zakje. Louis bedankte hem en liet ze verstrooid in zijn zak glijden. Hij keek naar de verhuizers, die dozen, kasten, bureaus naar binnen brachten en alle andere dingen die ze in de twaalf jaar van hun huwelijk verzameld hadden. Nu hij ze zo zag, ver van hun vertrouwde plek, leken ze kleiner. *Een heleboel troep in dozen*, dacht hij en voelde zich opeens verdrietig en neerslachtig. Misschien had hij wel heimwee, dacht hij.

‘Ontworteld en overgeplant,’ zei Crandall plotseling naast hem. Louis schrok even.

‘Dat klinkt alsof u het gevoel kent,’ zei hij.

‘Nou nee, eigenlijk niet.’ Crandall stak een sigaret op – *plop!* deed de lucifer en vlamde helder op in de vroege avondschemering. ‘Mijn vader heeft dat huis aan de overkant gebouwd. Ging er met zijn vrouw wonen. Ze verwachtte hier haar kind en dat kind was ik, op de kop af in 1900 geboren.’

‘Dan bent u...’

‘Drieëntachtig,’ zei Crandall en Louis voelde zich een beetje opgelucht omdat hij er niet *jaren jong* aan toegevoegd had, een uitdrukking die hij hartgrondig verfoeide.

‘U ziet er heel wat jonger uit.’

Crandall trok met zijn schouders. ‘Hoe dan ook, ik heb hier altijd gewoond. Ik heb dienst genomen tijdens de Eerste Wereldoorlog, maar ik ben nooit dichterbij Europa gekomen dan Bayonne in New Jersey. Beroerde plaats. Was in 1917 al een beroerde plaats. Ik was verdraaid blij hier terug te zijn. Trouwde met mijn Norma, heb mijn hele leven bij de spoorwegen gewerkt en we wonen hier nog altijd. Maar ik heb het leven hier in Ludlow goed leren kennen. Reken maar.’

De verhuizers bleven bij de schuurdeur staan met de staaldraad spiraal van het grote tweepersoonsbed dat hij en Rachel deelden. ‘Waar wilt u dit hebben, meneer Creed?’

‘Boven... ogenblikje, ik wijs u de weg.’ Hij wilde naar hen toe lopen, bleef even staan en keek om naar Crandall.

‘Ga maar rustig,’ zei Crandall met een lachje. ‘Ik ga even kijken hoe je familie het maakt. Ik heb ze naar de overkant gestuurd, dan lopen ze jou niet voor de voeten. Maar verhuizen, daar krijg je flink dorst van. Meestal zit ik zo om en bij negenen op mijn veranda een paar biertjes te drinken. Bij warm weer zie ik de avond graag vallen. Norma komt er ook wel eens bij zitten. Kom maar naar de overkant als je eraan toe bent.’

‘Ja, misschien doe ik dat wel,’ zei Louis, zonder het ook maar even van plan te zijn. Voor hij het wist zou hij buiten het spreekuur om (en gratis) op de veranda een diagnose van Norma’s reuma moeten geven. Hij mocht Crandall met zijn scheve grijns, zijn directe manier van spreken, zijn yankee-accent dat in het geheel niet scherp klonk, maar zo zacht dat het bijna lijsig was. Een beste man, dacht Louis, maar artsen waren vaak wantrouwend. Vroeg of laat verlangden zelfs je beste vrienden jammer genoeg medisch advies. En bij oude mensen kwam er geen eind aan. ‘Maar reken er niet op, blijf niet voor me op – we hebben een beroerde dag gehad.’

‘Onthoud dan maar dat je geen officiële uitnodiging hoeft te hebben,’ zei Crandall en iets in de scheve grijns van de oude man gaf Louis het gevoel dat Crandall precies wist wat Louis dacht.

Hij keek de oude man nog even na, voordat hij naar de verhuizers ging. Crandall liep recht en vlot weg, net een man van zestig in plaats van over de tachtig. Louis ervoer een eerste, vluchtige vleug van genegenheid.

Om negen uur waren de verhuizers vertrokken. Ellie en Gage, allebei uitgeput, sliepen in hun nieuwe kamers, Gage in zijn bedje, Ellie op een matras op de vloer, ingesloten door stapels dozen – haar talloze kleurkrijtjes, heel, gebroken of stomp; haar *Sesamstraat*-posters; haar prentenboeken; haar kleren; de hemel mocht weten wat nog meer. En natuurlijk was Church bij haar, ook vast in slaap en schor grommend achter in zijn keel. Dat krassende gegrom van de grote kater was zijn onbeholpen manier van spinnen. Rachel had eerder op de avond rusteloos door het huis gedwaald, zoekend waar Louis de verhuizers de spullen had laten neerzetten, terwijl ze van alles verplaatste of veranderde. Hun cheque was Louis niet kwijt geweest; die had nog in zijn borstzak gezeten, met de vijf biljetten van tien dollar die hij als fooi apart had gehouden. Toen de verhuiswagen ten slotte leeg was, gaf hij hun zowel de cheque als het geld, knikte toen ze bedankten, tekende het ontvangstbewijs en keek hen vanaf de veranda na toen ze terugliepen naar hun grote wagen. Hij dacht dat ze in Bangor wel zouden stoppen om met een paar biertjes het stof weg te spoelen. Een paar biertjes zouden er nu wel in gaan. En dat deed hem weer aan Jud Crandall denken.

Hij en Rachel zaten aan de keukentafel en de kringen onder haar ogen vielen hem op. ‘Jij,’ zei hij, ‘gaat naar bed.’

‘Doktersvoorschrift?’ vroeg ze lachend.

‘Precies.’

‘Mij best,’ zei ze en stond op. ‘Ik ben bekaf. En Gage zal waarschijnlijk vannacht wakker worden. Ga je mee?’

Hij aarzelde. ‘Liever nog niet. Die oude baas aan de overkant van de straat...’

‘*Weg*. Dat noem je een weg op het platteland. En Jud Crandall spreekt het woord bovendien nog op zijn eigen manier uit.’

‘Prima, de overkant van de *weg*. Hij heeft me uitgenodigd voor een biertje. Ik denk dat ik hem daaraan ga houden. Ik ben moe, maar veel te opgefokt om te slapen.’

Rachel lachte vluchtig. ‘En straks laat je Norma Crandall vertellen waar ze pijn heeft en op welke soort matras ze slaapt.’ Louis lachte en bedacht dat het gek was – gek en beangstigend – dat vrouwen na verloop van tijd de gedachten van hun man konden lezen.

‘Hij was er toen we hem nodig hadden,’ zei hij. ‘Misschien kan ik hem ook een dienst bewijzen.’

‘Voor wat hoort wat?’

Hij haalde zijn schouders op, niet bereid haar te vertellen dat hij nu al iets voor Crandall voelde. ‘Wat heeft hij voor een vrouw?’

‘Heel lief,’ zei Rachel. ‘Gage heeft op haar schoot gezeten. Dat had ik niet verwacht. Hij had een zware dag gehad en je weet dat hij zelfs onder de beste omstandigheden niet bijzonder op vreemden gesteld is. En ze had een popje, waarmee Eileen mocht spelen.’

‘Hoe erg is haar reuma volgens jou?’

‘Heel erg.’

‘Zit ze in een rolstoel?’

‘Nee... maar ze loopt heel langzaam en haar vingers...’ Rachel stak haar eigen vingers omhoog en kromde ze als klauwen om het duidelijk te maken. Louis knikte. ‘Maak het in elk geval niet laat, Lou. Ik krijg kippenvel in dit vreemde huis.’

‘Het zal niet lang vreemd blijven,’ zei Louis en kuste haar.

6

Toen Louis terugkwam voelde hij zich beschaamd. Er was hem niet gevraagd Norma Crandall te onderzoeken; toen hij de straat overstak (de weg, bedacht hij met een grijns), had mevrouw zich al teruggetrokken voor de nacht. Jud was een vaag silhouet achter de horren van de dichte veranda. Het genoeglijk kraken van een schommelstoel op oud linoleum was te horen. Louis klopte aan de hordeur, die gezellig rammelde in de sponning. Crandalls sigaret

gloeide als een grote vreedzame glimworm in de zomerse duisternis. Uit een radio klonk gedempt de stem uit een komische serie. Dat alles gaf Louis Creed een heel zonderling gevoel van thuiskomen.

‘Dokter,’ zei Crandall. ‘Ik dacht al dat jij het was.’

‘Je meende het toch, hoop ik, van dat bier?’

‘O, over bier lieg ik nooit,’ zei Crandall. ‘Wie liegt over bier maakt vijanden. Ga zitten, dokter. Ik heb er voor alle zekerheid een paar koud gezet.’

Het was een lange, smalle veranda, met een paar rotanstoe- len en -banken. Louis liet zich in een stoel vallen, die tot zijn verbazing erg gemakkelijk zat. Links van hem stond een emmer- tje vol ijsblokjes, met een paar blikjes Black Label erin. Hij nam er een.

‘Bedankt,’ zei hij en trok het open. De eerste slokken waren een weldaad voor zijn keel.

‘Van harte gegund,’ zei Crandall. ‘Ik hoop dat je hier een ple- zierige tijd zult hebben, dokter.’

‘Amen,’ zei Louis.

‘Zeg, als je wat zoutjes of zoiets wilt, dan haal ik ze even. Ik heb nog een punt rat liggen, die net rijp is.’

‘Een punt wat?’

‘Rattenkaas. Cheddar.’ Crandall had kennelijk pret.

‘Bedankt, ik hoef alleen maar bier.’

‘Nou, dan laat ik hem maar vliegen,’ zei Crandall en boerde vol- daan.

‘Je vrouw al naar bed?’ vroeg Louis. Hij begreep zelf niet waar- om hij er zo uitnodigend over begon.

‘Jawel. Soms blijft ze op, soms niet.’

‘Heeft ze veel pijn door die reuma?’

‘Heb je ooit een geval meegemaakt zonder pijn?’ vroeg Cran- dall.

Louis schudde het hoofd.

‘Het is draaglijk geloof ik,’ zei Crandall. ‘Ze klaagt niet vaak. Het is een prima meid, mijn Norma.’ Er lag een zware en simpe- le genegenheid in zijn stem. Langs Route 15 dreunde een tankau-

to voorbij, zo hoog en lang dat Louis zijn huis aan de overkant een ogenblik niet kon zien. Op de zijkant stond, nog juist leesbaar in het laatste licht, het woord ORINCO. 'Wat een kanjer van een tankwagen,' merkte Louis op.

'Orinco staat dicht bij Orrington,' zei Crandall. 'Kunstmestfabriek. En er komen er hier wat langs. En dan de olietankauto's en de vuilniswagens nog, en de mensen die in Bangor of Brewer werken en 's avonds naar huis gaan.' Hij schudde zijn hoofd. 'Dat is het enige in Ludlow wat me niet meer zint. Die drukke verkeersweg. Nooit heb je rust. Dat gaat nacht en dag door. Norma wordt er soms wakker van. Verdomme, *ik* word er soms wakker van en ik slaap als een blok.'

Louis, die dit onbekende landschap in Maine haast griezelig stil vond na de ononderbroken herrie van Chicago, knikte alleen maar. 'Maar vandaag of morgen trekken de Arabieren de stop eruit en kunnen ze Kaapse viooltjes op de middenstreep planten,' zei Crandall.

'Misschien heb je gelijk,' Louis hield zijn blikje schuin en merkte tot zijn verbazing dat het leeg was.

Crandall lachte. 'Neem er nog een, op één been kun je niet lopen, dokter.'

Louis aarzelde en zei toen. 'Eén dan nog. Ik moet eens naar huis.'

'Beslist. Verhuizen valt om de drommel niet mee.'

'Zeker niet,' zei Louis en toen zeiden ze een tijd lang niets meer. De stilte had iets gemoedelijks, alsof ze elkaar al heel lang kenden. Het was een gevoel waarover Louis wel eens iets in boeken had gelezen, maar dat hij tot op dat ogenblik nooit had ervaren. Hij schaamde zich over zijn vluchtige gedachten aan gratis medisch advies eerder op de avond.

Op de weg raasde een truck met oplegger voorbij en zijn lichten glinsterden als sterren op de aarde.

'Ja, het is een gevaarlijke weg,' zei Crandall nog eens, peinzend, haast verstrooid. Opeens keek hij Louis aan. Er lag een merkwaardig lachje om zijn gegroefde mond. Hij stak een Chesterfield in de ene hoek van zijn lachje en streek een lucifer af langs zijn duim-

nagel. ‘Weet je nog, dat pad waar je kleine meid naar wees?’ Even wist Louis het niet meer; Ellie had naar zoveel dingen gewezen voor ze ten slotte als een blok in slaap viel. Toen herinnerde hij het zich. Het brede, kortgemaaide pad dat zich door het bosje en tegen de heuvel omhoog slingerde.

‘O ja. Je hebt haar beloofd er later meer over te vertellen.’

‘En dat zal ik doen ook,’ zei Crandall. ‘Dat pad loopt wel zo’n drie kilometer omhoog de bossen in. De kinderen hier in de buurt van de Route 15 en de Middle Drive houden het netjes, want ze gebruiken het veel. Kinderen komen en gaan... het is er heel wat drukker dan toen ik een jongetje was. Vroeger koos je een eigen plek en daar bleef je bij. Maar het is net alsof ze het elkaar doorvertellen en elk voorjaar komt er een troep kinderen het gras op dat pad knippen. En ze houden het de hele zomer netjes. Lang niet alle volwassenen hier weten dat het daar is – heel veel mensen weten het wel, natuurlijk, maar lang niet iedereen – maar alle kinderen zijn op de hoogte. Ik zou erop durven wedden.’

‘Weten dat daar wat is?’

‘Het dierenkerkhof,’ zei Crandall.

‘Dierenkerkhof,’ zei Louis hem nadenkend na.

‘Dat is niet zo gek als het misschien klinkt,’ zei Crandall, rokend en schommelend in zijn stoel. ‘Het komt door de weg. Kost heel wat beesten het leven, die weg. Honden en katten vooral, maar daar blijft het niet bij. Zo’n zware truck van Orinco overreed het wasbeertje van de kinderen van Ryder, dat was... christus, dat moet in ’73 zijn geweest, misschien wel eerder. In elk geval vóór de staat het houden van een wasbeer of zelfs een tam stinkdier strafbaar maakte.’

‘Waarom deed de staat dat?’

‘Hondsdolheid,’ zei Crandall. ‘Er heerst tegenwoordig nogal wat rabiës in Maine. Een paar jaar geleden kreeg een grote sint-bernard iets verder naar het zuiden hondsdolheid en doodde vier mensen. Beroerde zaak was dat. De hond was niet ingeënt. Als die stomme familie ervoor gezorgd had dat de hond zijn injectie kreeg, was er niets gebeurd. Maar een wasbeer of een stinkdier moet je tweemaal per jaar inenten, en dan helpt het nog niet altijd. Maar

die beer van de jongens van Ryder was wat ze vroeger een “brave beer” noemden. Hij kwam zo naar je toe waggelen – god, wat was ie vet! – en je net als een hond in je gezicht likken. Hun pa heeft zelfs de veearts betaald om hem te laten castreren en zijn klauwen bij te knippen. *Dat* moet hem een smak geld gekost hebben! Ryder werkte bij IBM in Bangor. Ze zijn vijf jaar geleden naar Californië getrokken... of zes jaar misschien. Gek, die twee jongens zijn nu al bijna oud genoeg om te mogen rijden. Hadden ze verdriet om die wasbeer? Reken maar. Matty Ryder heeft zo lang gehuild dat zijn moe bang werd en met hem naar de dokter wilde. Hij zal er nu wel overheen zijn, denk ik, maar ze vergeten het nooit. Als een troetelbeest op straat wordt doodgereden, dat vergeet een kind nooit.’

Louis’ gedachten gingen naar Ellie zoals hij haar die avond voor het laatst gezien had: vast in slaap, met Church schor spinnend op het voeteneind van de matras.

‘Mijn dochter heeft een kat,’ zei hij. ‘Winston Churchill. We noemen hem Church.’

‘Steigeren ze als hij gaat stappen?’

‘Wat zeg je nou?’ Louis had geen flauw idee wat de oude man bedoelde.

‘Heeft hij zijn ballen nog, of is hij geholpen?’

‘Nee,’ zei Louis, ‘hij is niet geholpen.’

Ze hadden daarover in Chicago al wat moeilijkheden gehad. Rachel had Church willen laten castreren en had zelfs al een afspraak met de dierenarts gemaakt. Louis had hem afgebeeld. Hij wist nog altijd niet precies waarom. Hij was niet zo simpel of stom dat hij zijn eigen mannelijkheid identificeerde met die van de kater van zijn dochter; het kwam ook niet door zijn irritatie bij het idee dat Church gecastreerd moest worden, opdat hun dikke buurvrouw niet de moeite hoefde te nemen de deksels van haar plastic vuilnisvaten goed dicht te doen. Zeker, die overwegingen hadden meegespeeld, maar het was vooral de vage, maar sterke overtuiging geweest dat het iets in Church zou vernielen, iets wat hij zelf waardeerde, iets wat die blik van val-maar-dood in de kattenogen voorgoed zou doven. Hij had er Rachel ten slotte op gewezen dat

ze naar het platteland gingen verhuizen en dat het daar niet nodig was. En nu hoorde hij van Jud Crandall dat het leven in Ludlow meebracht dat je rekening moest houden met de Route 15 en met de vraag of je kat wel geholpen was. Zie er de ironie van in, dokter Creed, goed voor je bloedsomloop.

‘Ik zou hem laten helpen,’ zei Crandall en kneep zijn sigaret tussen duim en wijsvinger uit. ‘Een gecasteerde kater heeft veel minder de neiging te gaan zwerven. Want als hij voortdurend die weg oversteekt, zal hij vandaag of morgen pech hebben en terechtkomen bij de wasbeer van de jongens van Ryder, de cockerspaniël van de kleine Timmy Dessler en de parkiet van mevrouw Bradleigh. Nou ja, die parkiet is natuurlijk niet overreden, die lag op een goeie dag gewoon met zijn pootjes omhoog.’

‘Ik zal erover denken,’ zei Louis.

‘Zou ik doen,’ zei Crandall en stond op. ‘Heb je nog bier? Ik denk dat ik toch maar een plak rattenkaas ga halen.’

‘Het bier is op,’ zei Louis en ging ook staan, ‘en ik moet trouwens naar huis. Drukke dag morgen.’

‘Je begint aan de universiteit?’

Louis knikte. ‘De studenten komen pas over twee weken terug, maar tegen die tijd moet ik wel weten wat ik doe, nietwaar?’

‘Ja, als je niet weet waar de pillen staan, kun je wel eens problemen krijgen.’ Crandall stak zijn hand uit en Louis drukte die voorzichtig, wetend dat oude botten gauw pijn doen. ‘Kom op een avond nog eens langs,’ zei Crandall. ‘Je moet mijn Norma leren kennen. Ik denk dat ze je wel zal mogen.’

‘Doe ik,’ zei Louis. ‘Het was gezellig, Jud.’

‘Vind ik ook. Jullie raken hier wel thuis. En blijven misschien een hele tijd.’

‘Ik hoop het.’

Louis liep het hobbelige pad naar de berm van de weg af en moest wachten omdat er juist weer een vrachtwagen, gevolgd door een rij van vijf wagens, passeerde in de richting van Bucksport. Hij stak zijn hand op bij wijze van groet, stak de straat over (de *weg*, hield hij zichzelf nog eens voor) en ging zijn nieuwe huis binnen. Daar heerste de rust van de slaap. Ellie leek zich helemaal niet te

hebben verroerd en Gage lag in zijn bedje, slapend in zijn typische houding, wijdbeens op zijn rug met zijn fles binnen handbereik. Louis bleef even naar zijn zoon kijken en zijn hart stroomde plotseling vol liefde voor de jongen, zo sterk dat het haast bedreigend leek. Het was misschien voor een deel heimwee naar alle vertrouwde plekken en gezichten in Chicago, die nu weg waren; zo grondig door de kilometers uitgewist, alsof ze nooit hadden bestaan. *Het is heel wat drukker dan toen... je koos je eigen plek en daar bleef je bij.* Er zat iets van waarheid in.

Hij ging naar zijn zoon en omdat niemand hem kon zien, zelfs Rachel niet, kuste hij zijn vingers en drukte ze vluchtig tegen Gages wang, door de spijltjes van het bedje heen.

Gage hikte en rolde zich op zijn zij.

‘Slaap lekker, kindje,’ zei Louis.

Hij kleepte zich stil uit en schoof op zijn helft van het tweepersonsbed, nu alleen nog maar een matras op de vloer. Hij voelde de spanning van de dag van zich afglijden. Rachel bewoog zich niet. Onuitgepakte dozen stonden spookachtig in de kamer opgestapeld.

Vlak voor hij insliep richtte Louis zich op zijn elleboog op en keek uit het raam. Hun kamer lag aan de voorkant van het huis en hij kon Crandalls huis aan de overkant zien. Het was te donker om vormen te onderscheiden – daarvoor had de maan moeten schijnen – maar hij zag de gloeiende sigaret aan de overkant. *Nog op, dacht hij. Wie weet blijft hij nog heel lang op. Oude mensen slapen slecht. Misschien houden ze de wacht.*

Waarvoor?

Daarover dacht Louis nog na toen hij in slaap viel. Hij droomde dat hij in Disney World was en een glanzend wit busje bestuurde met een rood kruis op de zijkant. Gage zat naast hem en in de droom was Gage minstens tien jaar oud. Church lag op het dashboard van het witte busje en keek Louis met stralende groene ogen aan.

Bij het spoorwegstation uit de jaren 1890 in Main Street stond Mickey Mouse handjes te geven aan kinderen die zich om hem

heen verdrongen en zijn grote witte handschoenen slokten die kleine argeloze handjes haast op.

7

De volgende twee weken had het gezin het druk. Beetje bij beetje begon de nieuwe baan voor Louis vorm aan te nemen (wat het zou betekenen als tienduizend studenten, van wie heel wat aan drugs of alcohol verslaafd, een aantal met geslachtsziekten, een aantal dat bang was voor slechte cijfers of neerslachtig omdat ze voor het eerst van huis waren en dan nog een stuk of wat – meisjes meestal – met anorexia nervosa... wat het zou betekenen als die allemaal tegelijk op de campus verschenen was weer een andere zaak). En terwijl Louis greep begon te krijgen op zijn functie als hoofd van de medische dienst van de universiteit, begon Rachel greep te krijgen op het huis.

Gage viel voortdurend en liep builen en schrammen op terwijl hij gewend raakte aan zijn nieuwe omgeving. Aanvankelijk was zijn slaapschema danig in de war, maar halverwege hun tweede week in Ludlow begon hij weer normaal te slapen. Alleen Ellie, die er tegenop zag dat ze in een nieuwe plaats naar een kleuterschool moest, leek doorlopend geprikkeld en op het punt van uitbarsten. Ze had langdurige giechelbuilen en perioden met een soort overgangsdepressies, ze kon driftig worden als er maar één verkeerd woord viel. Rachel geloofde dat Ellie er wel overheen zou komen zodra ze merkte dat de school niet de grote boeman was die zij zich voorstelde, en Louis dacht dat Rachel gelijk had. Meestal was Ellie wat ze altijd geweest was – een lief kind.

Zijn biertjes 's avonds met Jud Crandall werden een soort gewoonte. Zodra Gage 's nachts weer begon door te slapen, bracht Louis om de twee of drie avonden zijn eigen verpakking van zes blikjes mee. Hij leerde Norma Crandall kennen, een lieve aardige vrouw met gewrichtsreumatiek – die ellendige kwaal die de ou-

de dag van overigens gezonde mannen en vrouwen zo vaak vergalt. Maar ze verwerkte het goed. Ze wilde niet aan de pijn toegeven; er werd geen witte vlag gehesen. Ze liet zich niet kennen. Louis schatte dat ze nog zo'n vijf tot zeven productieve, zij het geen bijzonder gemakkelijke, jaren voor zich had.

Geheel in strijd met zijn eigen vaste gewoonte onderzocht hij haar op eigen initiatief. Hij bekeek de medicijnen die ze van haar huisarts had gekregen en constateerde dat het precies de goede waren. Hij voelde de teleurstelling knagen omdat hij verder niets voor haar kon doen, maar haar arts, Weybridge, had de dingen zo goed onder controle als voor Norma Crandall ooit nog mogelijk zou zijn. Afgezien van een of andere plotselinge vooruitgang die mogelijk was, maar daar kon je nooit op rekenen. Je leerde aanvaarden of je eindigde in een klein kamertje, van waaruit je met krijtjes brieven naar huis schreef.

Rachel mocht haar graag en ze hadden hun vriendschap bezegeld met het uitwisselen van recepten, zoals kleine jongens honkbalplaatjes ruilen. Het begon met Norma Crandalls appeltaart tegen Rachels Boeuf Stroganoff. Norma was dol op de twee kinderen Creed. Vooral op Ellie die, zei ze, een klassieke schoonheid zou worden. Norma had in ieder geval niet gezegd, zei Louis die avond in bed tegen Rachel, dat Ellie tot een echt lief beertje zou opgroeien. Rachel lachte zo hard dat ze een keiharde wind liet, en daarom moesten ze samen zo lang en hard lachen dat ze Gage in de kamer ernaast wakker maakten.

De eerste dag op de kleuterschool brak aan. Louis, die de ziekenzaal en de afdeling medische begeleiding inmiddels aardig onder controle meende te hebben, nam een dag vrij. De ziekenzaal was trouwens op dat moment volkomen leeg; de laatste patiënt, een studente die op de Student Union-trap haar been had gebroken, was een week tevoren ontslagen. Hij stond naast Rachel op het gazon, met Gage in zijn armen, toen de grote gele bus van de Middle Drive de bocht nam en schokkend voor het huis stopte. De deuren voorin vouwden open; gebabbel en gegiechel van een groot aantal kinderen verspreidde zich door de zachte septemberlucht.

Ellie wierp een vreemde, kwetsbare blik over haar schouder, als-

of ze hun vroeg of het echt onmogelijk was dit onvermijdelijke proces nog te stoppen. Misschien overtuigden de gezichten van haar ouders haar ervan dat er geen uitweg was en dat alles wat op deze eerste dag zou volgen, eenvoudig onontkoombaar was – net als het voortschrijden van Norma Crandalls reuma. Ze draaide zich van hen af en beklom de treden van de bus. De deuren vouwden zich dicht met een onheilspellende zucht. De bus reed weg. Rachel begon te huilen.

‘Hou op, verdomme,’ zei Louis. Hij huilde niet. Maar het scheelde niet veel. ‘Het is maar een halve dag.’

‘Een halve dag is lang genoeg,’ antwoordde Rachel op vinnige toon. Ze begon nog heftiger te snikken. Louis trok haar tegen zich aan en Gage sloeg gezellig een arm om de hals van zijn beide ouders. Als Rachel huilde, huilde Gage doorgaans mee. Maar deze keer niet. *Hij heeft ons voor zichzelf,* dacht Louis, *en dat weet hij verdomd goed.*

Ze wachtten een beetje bibberend op Ellies thuiskomst, dronken te veel koffie en vroegen zich af hoe het met haar ging. Louis ging naar de achterkamer, waar zijn werkvertrek zou komen en scharrelde er wat rond, verplaatste stapels papier maar deed verder niet veel. Rachel begon onzinnig vroeg de lunch voor te bereiden.

Toen om kwart over tien de telefoon ging, rende Rachel erheen en zei hijgend ‘Hallo?’ voor het apparaat een tweede keer kon bellen. Louis stond al in de deur tussen zijn werkkamer en de keuken, ervan overtuigd dat het Ellies juf was die hun moest meedelen dat Ellie het niet bleek aan te kunnen; de maag van het openbaar onderwijs had haar onverteerbaar gevonden en spuwde haar weer uit. Maar het was Norma Crandall, die belde omdat Jud de laatste mais had geogst, en of ze wat kolven wilden hebben. Louis ging met een draagtas naar de overkant en gaf Jud ervan langs omdat hij hem niet had laten helpen bij de oogst.

‘Het meeste is toch geen ene sodemieter waard,’ zei Jud.

‘Wil je zulke taal niet uitslaan als ik in de buurt ben?’ zei Norma. Ze kwam de veranda op met een kan ijsthee op een ouderwets Coca-Cola-blad.

‘Spijt me, lieverd.’

‘Het spijt hem helemaal niet,’ zei Norma tegen Louis. Ze ging kreunend zitten.

‘Ik zag Ellie in de bus stappen,’ zei Jud onder het opsteken van een Chesterfield.

‘Ze redt het wel,’ zei Norma. ‘Doen ze meestal.’ *Meestal*, dacht Louis somber.

Maar Ellie redde het inderdaad. Om twaalf uur kwam ze stralend lachend thuis; haar blauwe jurk voor de eerste schooldag wapperde sierlijk om haar geschramde benen (en op de ene knie zat een nieuwe schram om trots op te zijn), in haar hand had ze een tekening van wat twee kinderen konden zijn, maar evengoed twee seinpalen, haar ene veter was los en ze had een haarlint verloren. Ze riep: ‘We hebben “Old MacDonald” gezongen. Mama! Papa! We hebben “Old MacDonald” gezongen. Net als op school in de Carstairs Street!’

Rachel keek naar Louis, die in de vensterbank zat met Gage op zijn knieën. Het kind sliep bijna. Er lag iets verdrietigs in Rachels blik en hoewel ze meteen weer een andere kant uitkeek, voelde Louis een moment van felle paniek. *We zullen echt oud worden*, dacht hij. *Het is werkelijk waar. Niemand zal voor ons een uitzondering maken. Zij is onderweg... en wij zijn het ook.*

Ellie vloog naar hem toe, wilde haar tekening laten zien, haar nieuwe schram, hem van ‘Old MacDonald’ en juffrouw Berryman vertellen en liefst alles tegelijk. Church kronkelde zich rond haar benen en ertussendoor, luid spinnend, en het was wonderbaarlijk dat Ellie niet over hem struikelde.

‘Sst,’ zei Louis en kuste haar. Gage was in slaap gevallen, zich niet van alle opwindning bewust. ‘Laat me eerst die jongen naar bed brengen en dan wil ik alles horen.’

Hij ging met Gage de trap op, liep door de schuin invallende warme septemberzon, en toen hij de overloop bereikte, overviel hem zo’n sterk voorgevoel van gruwel en duisternis dat hij bleef staan – plotseling – en verbijsterd om zich heen keek. Hij wist niet wat hem opeens bezielde. Hij hield het kind steviger vast, omknelde het haast, en Gage bewoog zich onrustig. Louis had kippenvel

op zijn armen en zijn rug gekregen.

Wat is er mis? vroeg hij zich af, bang en verward. Zijn hart klopte snel; zijn hoofdhuid voelde koud aan en leek opeens te klein voor zijn schedel; hij kon de stoot adrenaline achter zijn ogen voelen opkomen. Ogen van mensen *puilden werkelijk uit* als hun angst extreem groot was, als de bloeddruk steeg en de hydrostatische druk van de hersenvloeistoffen toenam. *Verdomme, wat is dit? Geesten? Christus, het is echt alsof er hier op de overloop iets langs me heen streek, iets wat ik bijna kon zien.*

Beneden sloeg de hordeur met een klap tegen het kozijn. Louis Creed sprong op, schreeuwde bijna en lachte toen. Het was gewoon zo'n psychologische inzinking die mensen soms doormaken, niet meer en niet minder. Een kortstondig waanbeeld. Dat kwam voor, nietwaar? Wat zei Scrooge ook weer tegen de geest van Jacob Marley? *Je kunt een stukje van een ongare aardappel zijn. Je komt eerder voort uit een maag die van streek is, dan uit een graf.* En dat was juist – fysiologisch zowel als psychologisch – dan Charles Dickens waarschijnlijk had geweten. Er bestonden geen geesten, althans niet volgens zijn ervaring. Hij had in zijn loopbaan voor een paar dozijn mensen een overlijdensakte getekend en had nooit een ziel voelen uittreden.

Hij bracht Gage naar zijn kamer en legde hem in bed. Terwijl hij de deken over zijn zoon heen trok, liep er een rilling langs zijn rug omhoog en hij moest opeens denken aan de 'showroom' van zijn oom Carl. Geen nieuwe wagens daar, geen televisies met de nieuwste technische snufjes, geen vaatwassers met een ruit aan de voorkant, zodat je het magisch spoelproces kon zien. Alleen doods-kisten met de deksels omhoog en een gemaskeerd spotje erboven. De broer van zijn vader was begrafenisondernemer.

Lieve god, waar was je opeens zo doodsbenauwd voor? Hou op! Zet het van je af!

Hij kuste zijn zoon en ging naar beneden om Ellie te horen vertellen over haar eerste dag op de grote school.